

JEGYZÖKÖNYV.

*Felvétetett Rozsnyón, 1904. május hó 25-ikén,
az orvosszövetség és orvos-gyógyszerész-egyesület rendes
tavaszi közgyűlésén.*

Jelen voltak: Elnök: Dr. Löcherer Tamás, továbbá dr. Auerbach Lajos (Rozsnyó), dr. Drachsler Adolf (Csetnek), dr. Gaál Gusztáv (Tornallya), dr. Gescheit József (Pelsücz), dr. Hajcsy Sándor (Rozsnyó), dr. Kengyel János (Csetnek), dr. Maurer Arthur; dr. Pösch Dezső és dr. Ruber József (Rozsnyó), dr. Schvirian János (Dobsina), dr. Zehery István (Rimaszombat), Fekethe Nándor (Putnok), Kerekes Móricz (Rimaszombat), Pasteiner Ernő, Pösch Aladár és Strausz Árpád (Rozsnyó) orvosszövetségi, illetve orvosgyógyszerész egyesületi tagok. Jegyző dr. Kármán Aladár.

Dr. Löcherer Tamás elnök szívélyes szavakkal üdvözölte a megjelenteket, bejelentette, hogy dr. Meskó Miklós, dr. Lichtschein Adolf, dr. Szabó Károly és dr. Posevitz Albert, kik a gyűlésen való személyes megjelenésben akadályozva vannak, kimentették magukat. Az orvosszövetségbe új tagokként beléptek Adriányi János körorvos Dobsinán, dr. Glatter Béla magánorvos Rimaszécs, dr. Lusztig Sándor körorvos

Balog. Az orvosgyógyszerész egyesületbe pedig Kerekes Móricz rimaszombat és Strausz Árpád rozsnyói állatorvosok. Az orvosgyógyszerész egyletből dr. Tausz Béla volt csizi fürdőorvos, dr. Dobó Dezső balassagyarmatra áthelyezett, volt jolsvai honvédezredorvos, Klekner Géza volt rozsnyói állatorvos kiléptek.

A közgyűlés az elnöki bejelentéseket tudomásul veszi. Az új tagok bejegyzését s a kilépetteknek a tagok névsorából való törlesztését elrendeli

A Tornallyán tartott múlt őszi közgyűlés jegyzőkönyve felolvastatván az ellen észrevétel nem tétetett hitelesnek mondatik ki. A mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnök dr. Zehery István és dr. Gaál Gusztáv tagokat kéri fel.

Olvastatott dr. Szabó Károly orvosszövetségi pénztárnok következő kimutatása az 1903-ik évről.

K i m u t a t á s

az országos orvos szövetség, Gömör-Kishont vármegyei főkjának, 1903. év bevétele s kiadásairól:

I. Bevétel	308 korona 84 fillér.
II. Kiadás	217 korona 72 fillér.
III. Maradvány	91 korona 12 fillér

V a g y o n k i m u t a t á s 1904. j a n u á r 1-ről:

I. Betét a rimaszombati takarékpénztárnál	108 kor. 74 fl.
II. Készpénz (pénztári maradvány)	91 kor. 12 fl.
III. Követelések (tagdíj hátralékosnál)	25 kor.

Összesen 224 kor. 86 fl

Rimaszombat, 1904. május 18-án.

Dr. SZABÓ KÁROLY,
pénztárnok.

Az orvosgyógyszerész egyeslet pénztárnoka: Kishonthy József következő pénztári kimutatása az 1903-ik évről:

Pénztári kimutatás.

B e v é t e l:

Mult évi készpénzmaradvány	62·56 kor.
Orvosok tagdíjai	166— „
Gyógyszerészek tagdíjai	21— „
Időközi kamat	9·51 „
Tőke visszafizetés	69·09 „
Összesen:	281·16 korona.

K i a d á s:

Meghívók és folyóirat	35·20 kor.
Évkönyvek nyomatása	139 75 kor
Összesen	174 95 kor.

V a g y o n:

Hátralék tagdíjakban	98— kor.
Tak.-pénztári könyvecskében	150— „
Készpénz maradvány	106 21 „
Összesen:	354·21 kor.

Rimaszombat, 1904. május 25.

KISHONTHY JÓZSEF.

pénztárnok.

A közgyűlés mindkét pénztári jelentést tudomásul veszi, a felmentvényt dr. Szabó Károlynak és Kishonthy Józsefnek elismerése és köszönete nyilvánítása mellett megadja.

Dr. Löcherer Tamás elnök az orvosszövetség és az egyesület lefolyt három évi működésének következő jelentésben adja képét:

Tisztelt Közgyűlés!

A mai nappal ismét három év gördül le egyesületünk és szövetségünk életéből.

Szövetségünk a lefolyt három év alatt azzal, hogy állandóan ébren tartotta közügyeinket, hogy gyarapította jelentékeny összeggel nyugalmidij alapjainkat, hogy folytonosan sürgette a kormányt a törvényhozás minden faktoránál az ország összes orvosai helyzetének javítását, ha terveink és kívánalma-

inknak nem is volt képes eddigi teljes érvényesülését elérni, tagadhatatlanul lerakta az alapokat, a melyeken a nagy gond-dal megépítendő közegészségi reform-intézkedések valóra juthassanak.

Nem kell e tekintetben másra utalnom, mint arra, hogy tervezetével a közegészségi administráció terén fölhevítta a kormány figyelmét azon szükségletekre, a melyek eddig elhanyagolva voltak s a melyek nélkül a közegészség fejlesztése nem is remélhető.

Kidolgozta a büntető igazságügynél szakértőként alkalmazott orvosok eljárásáért joggal kívánható jobb és igazságosabb javadalmazás mértékét.

Nagy fáradtsággal küzdött a betegsegélyző egyesületeknél alkalmazott orvosok anyagi érdekeiért s mindenütt föl-emelte szavát, latba vetette tekintélyét, tollát ott, a hol szövetségben álló orvosi rend erkölcsi és anyagi kívánalmait ezt szükségeseznek tüntették fel.

És a siker, a melyet a vérmesebb reményekkel elteltek annyira várnak, ha el is maradt eddig, az tisztelt közgyűlés, mint minden nagy conceptióval alkotott műnél, nem jöhet rögtön, mint az ephemer tünemény, nem jöhet hirtelen mint a zivatar, mert ez a béke műve. Időt kíván arra, hogy a többi békében fejlődő alkotásokhoz hozzá simulhasson, hogy befurakodásával ne sértse a már meglévőknek vagy a vele egy időben fejlődő más intézményeknek megmaradását.

De el is kell ismernünk, hogy soha sem is lehet célja rendi törekvéseinknek az, hogy forradalmat keltsünk s minden rombolásnak romjain építsünk magunknak templomot.

Dolgoztunk a jelennek a jövőért. A mi eddig semmi sem volt, valljuk meg őszintén, a mi rendünk nem egyesült s nem fogott kezet és szétforgácsolva érezte súlyát mindennap azon keserves tapasztalatnak, hogy felőle, de nélküle hozattak meg az országban a reá vonatkozó kötelező intézkedések.

Kétségtelen, hogy a mi helyzetünk már más lenne, ha elődeink 25 évvel ezelőtt megtették volna azokat a lépéseket, melyeket jelenleg mi nekünk kell anyagi áldozattal s fáradtsággal ma a jövő nemzedékért nagyobb részben megcselekedni.

És valjon azt kell-e ezután is hinnünk, hogy a mit kívánunk, a mit alkotánk, úgy fog az majd tényleg a gyakorlatban keresztül is vitetni. Ne áltassuk magunkat soha sem! Az

emberi törekvések örökösek maradnak a világ teremtésétől fogva a világ végéig, s a mit sok fő, sok agy kigondol, sok fő, sok agyműködés módosít. Csak a megállás, csak a tespedés a halála az alkotandónak.

A kő el van dobva a tetőn s gurul, várni kell mit hoz le magával; ha most nem, hát máskor.

Bírálni tisztelt Közgyűlés mindig könnyebb, mint alkotni s az a főnhéjazás s lenézése a hangyamunkának, a melyet szövetségünk mindenütt az országban végez, gyámoltalanságot és tunyaságot mutat, mert világosan jelzi, hogy a fölvelt munkára a lenéző magában kedvet nem érez, mert nincs hozzá ereje, nincs hozzá tudása és tehetsége s a mellett rossz májjal irigy, gáncs és akadály a munkában, a kötelességérzésben pedig szegény. Csak a maga érdekét tekinti, nem nyújt kezet a vízbe fulónak, mert a maga bőrért félti.

Semmit sem lehet és semmit sem szabad tehát kicsinyelnünk. Minden, ami energiával van végezve, életrevaló. Minden munka, akármilyen csekély is az, percenkint, óránként vagy az idő megmérhetetlenségeig is felhalmozódik, de soha sem vesz el, kárba nem megy és egyszer eredményének kell lenni. Tegyük tehát, tovább dolgozzunk és cselekedjünk, ha bármily keveset is. Sok kevés sokra fog menni. Az elégedetlenség, a zizogás ökölbe fogja a munkás kezet, de sohasem dologra.

Éppen azért zúgolódni, csüggedni nem szabad, hogy viszsza ne essünk abba a lethargiába, a melyben a szövetség megalkotása előtt valánk, a mely rosszabb volt a semminél.

Ezzel jeleztem a mi fiókszövetségünk működését is a három év alatt, mint az egésznek egyik része, mi is tárgyaltuk több választmányi és közgyűléseinken a közegészségügyi adminisztráció tervezetét, továbbá az igazságügyi ítélkezésnél alkalmazott rendtársaink működésének javadalmazása kérdését; a kerületi betegsegélyező egyesületek szervezetére nézve megtettük mi is javaslatainkat, a nyugalomdíj- és segélyegyesületünk érdekében kicsinységünkhöz arányos mozgalommal értékesítettük el sorsjátékunk jegyeit, szóval hozzájárultunk hiven, becsületes törekvéssel azoknak a nagy eszméknek megvalósításához, a melyek országos szövetségünknek az orvosi rend függetlenítése, jóléte és munkaképtelensége esetén való biztosításában volt első sorban fő céljaként kitűzve.

Ezekén kívül ügyeltünk a kartársi érzés ápolására, igye-

keztünk leküzdeni és leküzdetni azon érdességeket, melyek a mindennapi élet kenyérküzdolmeiben nap-nap mellett a körülmények folytán fel-felmerültek és folytonosan fel is fognak merülni az emberi természet különbözőségénél fogva

Igyekeztünk azon, hogy az orvosi deontologia terén a színvonalon felül emelkedhessünk s ne nézzük az egy pályán megélni akaró kartársnál mindenképpen a szédelgőt s viszont mérsékeljük az erőszakkal kapaszkodót s figyelmeztessük is arra, hogy a maga érdekeinek önmaga iránt kötelező volta mellett közös existenciánkra is legyen figyelemmel Mert ma nekem, holnap neked lehet osztályrészül az, a mit felidézhetünk a sensatióra éhes s a mi botlásainkon folettünk mulató kiméletlen nagyközönség előtt.

Nem akarom állítani, hogy törekvésünk e tekintetben is talán teljes sikerrel járt, de annyit mindnyájan érezhetünk és tapasztalhatunk — ha igazságosan bíráljuk meg körülményeinket — hogy legalább megtudunk egymás mellett élni. Nem viszsük ki házi perpatvarainkat a piacra s veszekedéseinkkel nem szerzünk olesó mulatságot a publikumnak, habár talán kelletlenül is türtöztetjük magunkat a nekünk nem sympathikus kollegával szemközt. Mig ha orvosi rendtartásunknak hivei nem lennénk, ha szövetségünk nem lenne, morális kötelezettséget egyáltalában nem éreznénk s így mindennapi küzdolmeinkben ugyancsak nap-nap mellett ökölkel kollene igazi vagy vélt sérelmeinket védelmeznünk.

Nem a mi szövetségünk tagjaira nézve mondom ezeket, mert hála Istennek, a lefolyt három év alatt egyetlen egy esetről sincs tudomásunk, hogy közöttünk surlódásaink miatt testületileg kellett volna még csak ítélkeznünk is. És ez bizonyossága annak, hogy habár a sympathiákkal egymás iránt emberi természetünkől kifolyólag nem is mérünk egyenlő mértékkel — mégis megtudjuk az előkelő udvariasság vagy a kimért formák között az érintkezés szabályait tartani. És tisztelt Közgyűlés, nézetem szerint ez a helyes út, amelyen, hogy maradhatunk, csak szövetségünknek és morális alapon álló rendtartásunknak köszönhetjük. Mert ha ezen kívül állanánk, ugyan mi tartana bennünket is attól vissza, hogy lebecsméreljük egymás működését s egymást a sárba hempergessük meg másoknak homéri multságára?

Tovább menve, a lefolyt három év eseményeinek elsoro-

lásában, tapasztalhattuk, hogy szövetségünk erejével védelmeztük meg sokszor a közönség tulkapásaival szemben kartársaink anyagi és erkölcsi érdekeit. Állítom, hogy minden fölmerült esetről — a hol ez tudomásunkra esett — teljes elégtételt tudtunk szerezni megbántott kartársaink anyagi és erkölcsi érdekeinek.

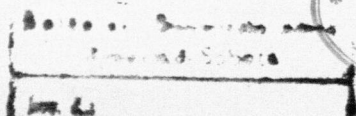
Erről azok a kartársak tehetnek tanuságot, a kiknek ezen elégtételeket megszerezhattuk. Szövetség nélkül uraim, határozottan állítom, az előttem lefolyt esetekben semmi esetre sem kapott volna egyik kollegánk sem olyan elégtételt, mint amilyent mi szerezhettünk, bár fordult volna a bírósághoz, bár kénytelen lett volna magán uton keresni igazát.

Meglehet, hogy ez irányban is van talán subjektív, ki nem elégitett vágy. De az igazság természetében állónak látszik az, hogy mindenki a magáét tartja igazságosnak. Míg a dolgok fölötti megnyugvásban később maga is belátja, hogy tulbecsülte a saját érdekét.

Senki sem tagadhatja tehát, hogy a szövetségnek erkölcsi hatalma van, amelyet, ha eltekintünk minden másról, csak azért az egyért méltányolnunk kell, támogatnunk a saját jól fölfogott érdekeinkért szükséges, mert csak egyetértve küzdhetünk ki továbbra is valamit, míg ha szétszórva maradunk, nincs meg rendünk iránt az a figyelem, amelylyel akár a kormány, akár a testületek, akár az egyesek kénytelenek irántunk lenni és csak így lesz lehetséges, hogy hova tovább hódítani fogunk magunknak minden irányban nagyobb és nagyobb tért, de csak úgy, ha kitartásunk erős, szívós és legyőzhetetlenségét magunkban erősen föltéve sem jobbra, sem balra nem ingadozva, sem fáradtan kiállva, sem kételkedve, csak a czélt tartva szem előtt, előre megyünk.

Éppen ezért, a midőn a három évi cyclusról szóló jelentésemet teszem, újból kérem és kívánom, hogy tegyünk félre minden kicsinyes önzést, félénk kételkedést, tegyük megmindnyájan azt a csekély fáradságot, a mit mint egy századrészt a közös országos teendők reánk juttatnak osztályrészül megfogjuk érni talán mi is még azoknak az eszméknek érvényesülését, a miért annyi anyagi és erkölcsi áldozatot hozunk és hoztunk a mai napig.

Jelentem továbbá, hogy szövetségünk közügyeinek vezetése mellett orvos-gyógyyszerész egyesületi szakmunkáseink-

ben is jelentékeny eredménnyel dicsekedhetünk az elmúlt három év alatt.

Sok becses értekezés, szakközlemény, beteg és gyógyszer-bemutatással önképzésünkön azon mértékben volt meg, amelyen mértékben egyébként kenyérkereseti elfoglaltságunk mellett lehetséges volt két közgyűlésünkön megjelenhetnünk. 6 közgyűlésen 16 értekezés tartott dr. Auerbach Lajos, Blum Rezső, dr. Hensch Géza, dr. Kármán Aladár, Kishonthy József, dr. Kres Gyula, dr. Löcherer Tamás, dr. Mesko Miklós, Pósch Aladár, Steinhauz Béla, dr. Urszinyi Gyula urak által. A törvényszéki orvosi javadalmazás tervezetét pedig dr. Zehery István ur készítette el.

Szövetségünk és egyesületünk pénztári viszonyait a külön betérjesztett kimutatások tüntetik fel s ezekből látható, hogy kis szövetségünk s egyesületünk háztartásában nem csekély azon összegek czíme, amelyek részben jótékony adományok, részben önművelődési céljaink segédeszközeinek beszerzésére fordítottak közgyűléseink által. Kevés anyagi áldozatunkkal, melyet évi tagsági díjaink befizetésével tettünk lehetővé, nagyobb eredményeket szintén nem hozhattunk létre, de mindenestre tettünk annyit, amennyit lehetett.

Végül igen tisztelt Közgyűlés jelentésemnek egyesületünk tagjaira vonatkozó részére áttérve, örvendetes tudomásul hozom, miszerint az orvosszövetségnek a vármegye minden orvosa tagja, egy ide rekedt cseh nyelvű kollegán kívül, a ki nyelvünket nem értvén, nem tagja szövetségünknek. Orvos-gyógyszerész egyesületünknek pedig 73 tagja van. Méltóztattak szomorú tudomásul venni boldogult halottainkról alkalmilag tett jelentéseinket.

Megyénk területéről elköltözött azóta dr. Tausz Béla csizi fürdőorvos s ekként orvos-gyógyszerész egyesületünknek megszűnt tagja lenni.

Szövetségünkbe belépett ez évben dr. Lusztig József balogi, dr. Adriányi János dobsinai körorvos és dr. Glatler Béla rimaszécsi orvos.

A Mindenható kegyelméből öreg kartársunk és barátunk Schwarz Ármán putnoki községi orvos ez évben tölti be működésének félszázados éves fordulóját. Dr. Honéczy Gyula kokovai körorvos, dr. Hensch Géza Jolsva városi és dr. Pósch Dezső Rozsnyó városi tisztiorvosok, szeretett kartársaink pedig

a negyedszázados évfordulóját. Ritka az orvosok életében az ilyen esemény, azoknak az életében, akik a halálos betegségeknek mindennapos tusájában önfeláldozással, testi és lelki fáradtsággal, sokszor nélkülözve a nyugodalmat s legtöbbször minden anyagi és egyéb elismerés nélkül, csupán lelkiismeretük, szívéük szavára hallgatva, állanak segítségére a szenvedő emberiségnek; majdnem ugyiszólván mindig a saját életük, egészségük kockáztatásával és családjuknak a kenyérkereső nélkül való hagyása nyomasztó gondolatával.

Az a szellemi fensőbbiség, mely karunk minden tagjának tulajdonsága, nem várja a világi elismerése, czifra érdemrendek elnyeréseért való törekvés nem sajátosságunk; megvetjük a hűségot, nem kívánunk figyelmessé tenni senkit jól megérdemelt fáradozásainkra. De magunk között hálát kell adnunk a bölcs Teremtőnek azért a jótéteményekért, hogy nagyra becsült társaink életét és egészségét ennyi veszély és fáradtságos életmód mellett kedves családjuknak, s nekünk barátainknak megtartotta. Adja az Isten, hogy sorainkban sokáig jó erőben tisztelessük magunk között őket.

És ezekután tisztelt Közgyűlés megköszönve a magam és tisztársaim nevében is azon szíves támogatást, melylyel lehetővé volt téve, hogy a három év alatt közügyeinket talán ha nem is sok eredménnyel, de mindenesetre teljes jóakarattal vezethettük, magunkat további kartársi jóindulatukba ajánljuk s a tisztelt Közgyűlés által adott megtisztelő bizalmi állásainkat további rendelkezésükre tisztelettel ezennel visszadjuk.

A tartalmas és nagy gonddal megszerkesztett jelentés helyesléssel vétetett tudomásul s annak az évkönyvben való közlését elhatározták.

Elnök ismétli a maga és a tisztikar lemondását s kéri az új vezetőség megválasztását.

Dr. Pösch Dezső az új választás előtt a közgyűlés elismerését és hálás köszönetét tolmácsolja a régi tisztikar előtt, s bár sokkal egyszerűbbnek és a közóhajtásnak megfelelőnek tartaná, ha felkiáltással egyhangulag újra megválasztanák a régi tisztikart,

de miután az alapszabályok e tekintetben világosan rendelkeznek — nem lehet eltérni a titkos szavazástól.

A választás folyamára elnökké dr. Maurer Arthurt megválasztja a közgyűlés, ki dr. Pósch Dezsőt, dr. Gaál Gusztávot és dr. Hajcsy Sándort kéri fel a szavazatok összedésére.

Dr. Maurer csakhamar kihirdeti az eredményt. Megválasztattak a következő három évre: Elnökké: dr. Löcherer Tamás, alelnökké: dr. Mesko Miklós és dr. Maurer Arthur, jegyzőkké: dr. Kármán Aladár és dr. Urszinyi Gyula, pénztárnokká: dr. Szabó Károly.

Választmányi tagokká: dr. Gaál Gusztáv, dr. Hajcsy Sándor, dr. Kengyel János, dr. Kres Gyula, dr. Lichtschein Adolf, dr. Pósch Dezső, dr. Schvirian János, dr. Tóthy János és dr. Zehery István.

Dr. Löcherer Tamás elfoglalva elnöki székét kijelenti, hogy a bizalom megnyilatkozását köszönettel fogadja s nemcsak tisztességnak tekinti elnökké való megválasztását, de a kartársak és az ügy iránti kötelességnek tartja, hogy állását az eddigi odaadással töltsse be. További működéséhez kéri tisztársai és a tagok támogatását.

Ezután az orvos-gyógyszerész egyesület régi tisztikara egyhangulag közfelkiáltással újra megválasztatott. Ehhez képest: Elnök: dr. Löcherer Tamás, titkárok: dr. Kármán Aladár és dr. Hajcsy Sándor, pénztárnok: Kishonthy József, könyv- és szertárnok: dr. Kármán Aladár.

A választások megejtése után dr. Ruber József felszólal és előadja, hogy a biztosító társaságok a bekövetkezett halálesetekben nemcsak a bizalmi orvostól kérnek bizonyítványt, de a házi és kezelő-orvostól is a kórtörténet és kórlefolyás kapcsán kívánják az u. n. postmortem bizonyítványokat. Az országos orvosszövetség ezt az orvosi állással, a titoktartással és az etikával nem tartja összeegyeztethetőnek s a tátrafüredi kongresszuson ki is mondták, hogy helyesen jár el az orvos, ha az ilyen bizonyítvány kiállítását megtagadja, de a társulatok ragaszkodnak kívánságukhoz. Ő egy esetben a kórházban bekövetkezett halálesetről megtagadta a bizonyítvány kiállítását, de tudomása van róla, hogy más kiadja; ezért kéri a közgyűlést annak határozott kimondására, hogy köteles e az orvos kiadni a bizonyítványt vagy nem.

Dr. Hajcsy szerint mindenkire kötelezőleg ki kellene mondani azt, hogy becsületbeli kötelességének tartsa a bizonyítvány kiállításának megtagadását.

Dr. Pósch szerint a határozatnak egyöntetűnek és mindenkire kötelezőnek kell lennie, de kívánatosnak tartja, hogy dr. Ruber indítvány alakjában terjessze be jelen felszólalását, s a jövő közgyűlésen hozassék meg a határozat. A maga részéről azt is anomáliának tartja, hogy a társulat bizalmi orvosa baleset-biztosításnál felülvizsgálhatja a kezelő orvos véleményét.

Ruber fentartja a mondottakat s indítványozza, hogy kötelezőleg mondassék ki, hogy a házi orvosnak nem szabad a vizsgálat után bizonyítványt adni, a post mortem bizonyítványban pedig legfeljebb a diagnózist lehet közölni a biztosító társasággal.

Dr. Löcherernek nincs kifogása az ellen, ha a

közgyűlés felír a központba, hogy onnan a biztosító intézetekhez megkeresést küldjenek az iránt, hogy a post mortem bizonyítványokat ne kívánják. Nem tartja helyesnek a merev álláspontot, melylyel kimondatnék a bizonyítvány kiállításának megtagadása, mert a kölcsönös szerződésben ki van kötve, hogy a biztosított összeg csak a bizonyítvány bemutatása után fizettetik ki. Már pedig az nem volna humánus dolog, hogy a hátramaradottak sujtassanak s esetleg elessenek a biztosított összegtől.

A közgyűlés azt határozta, hogy az elnökséget megbizza az ügy tanulmányozásával s felkéri a kérdés helyes és célravezető megoldására vonatkozó javaslat előterjesztésére.

Bács-Bodrog-vármegye fiókszövetségének megkeresésére, mely szerint elhunyt elnöke dr. Hadzsy János volt orsz. képviselő és bácestopolyai orvos emlékezetére közadakozásból emelendő emlékszobor alapjára adomány szavazását kéri.

A közgyűlés, tekintettel a mi szerény viszonyainkra — 20 koronát szavaz meg, s ez összeg elküldésével az elnökséget megbizza.

Zemplénvármegye fiókszövetsége 1904. márczius 12-ikén tartott közgyűlésén egyhangulag elfogadott és alaposan megindokolt következő javaslatát küldi meg tárgyalás és hozzájárulás végett:

1. Zemplénvármegye orvosi fiókszövetsége elhatározza, hogy most, midőn a közigazgatási tisztviselők fizetésrendezése törvényjavaslat alapján megállapítva leszen, az orvosok közös érdekét igen nagyon bántó javaslat megtárgyalása céljából egy orvosszövetségi országos rendkívüli orvosi congressus össze-

hívását összes tagjai nevében szükségesnek tartja. A miről az orvosszövetségi központot értesíti, s az összes fiókszövetségeket hasonló sürgős javaslatlételre felszólítja.

2. Zemplénavármegye fiókszövetsége a megtartandó országos congressuson kimondandónak véli, hogy a jelzett fizetésren lezési javaslatban a vármegyék tiszti főorvosi, a járási orvosok fizetési osztályát megállapító rendelkezés az országgyűlés, a kormány elé terjesztendő kérvény alapján azok javára megváltoztattassék, amennyiben a javaslat azokra nézve lefokozást jelent; továbbá kimondandónak véli, hogy most, amidőn a körjegyzők fizetésének legalacsonyabb fokát megállapítják, a kormány a körorvosokról legalább hasonlóan gondoskodjék.

A közgyűlés, bár szívesen hozzájárulna a zempléni társszövetség határozatához, sajnálattal kimondja, hogy azt nem tárgyalhatja, mert a kérdésben a miniszterium már döntött végérvényesen, s így nem tehetünk mást, mint tudomásul vesszük a megkeresést.

A budapesti orvosok szövetségének az u. n. jótékonyági betegsegítő és temetkezési egyletek és szövetkezetek tulkapásai és tultengése ellen hozott határozata olvastatott, melyben arra kéri fiókszövetségünket, hogy tagjaink Budapesten egyleti orvosi állást nem vállalnak addig, míg a budapesti szövetség az egyletek és az orvosok közötti viszonyt nem rendezi és kötelezzük magunkat, hogy ha valamely egyesület ezen mozgalom következtében orvosait elbocsátaná, az így megüresedett állást el nem fogadjuk.

A megkeresést és a mozgalmat helyeslően és pártolólág szólalt fel dr. Maurer, dr. Pösch, dr. Ruber és dr. Gaál.

Dr. Löcherer elnök javaslatára

egyértelműleg kimondotta a közgyűlés, hogy a fővárosi orvosok mozgalmát helyesli és teljes készséggel támogatja annyival inkább, mert meg van győződve arról, hogy hasonló esetben, ha nekünk volna szükségünk a budapesti orvosszövetség támogatására, bizonyára nem tagadná meg ezt. Határozatilag kimondja, hogy szövetségünk egyetlen tagjának sem szabad elvállalnia a jelzett módon esetleg megüresedett betegségélyző-pénztári vagy egyleti orvosi állást Budapesten, s a lemondottak helyére pályázni tisztességtelen dolognak tartjuk. Az elnökség megbizatik azzal, hogy a határozatot a budapesti orvosok szövetségével közölje.

Elnök bejelenti, hogy dr. Csiky Ferencz helpai herczegi uradalmi orvost, ki a Bikás—vereskői vasutvonal építésénél orvosként működött — minden alapos ok és felmondás nélkül egyszerűen elbocsátotta a vállalkozó czég. Nevezett kartársunk az esetet bejelentette az Elnökségnek, mire az elnök saját hatáskörében sürgösen intézkedett akként, hogy táviratilag megkereste a Zolyómvármegyei fiókszövetséget, továbbá a tiszolczi és vereskői kartársakat, hogy a munkások kezelését ne vállalják el mindaddig, míg az ügy helyes megoldást nem nyer. A zolyómvármegyei fiókszövetség készségesen teljesítette kérésünket, ugyszintén a megkeresett kartársak is.

A vállalkozó czég udvarias mentegetőzéssel megkövette helpai kartársunkat, ki az ügy békés elintézése után hálás köszönetet mondott az orvosszövetségnek személye iránt tanusított magatartásáért s 30 koronát küldött be az elnökséghez azzal, hogy az

összes orvosi rend ügyét szolgáló humanus intézmény támogatására fordíttassék.

E bejelentés kapcsán elnök indítványozza, hogy a Zólyomvármegyei fiókszövetség Elnökségének átiratilag fejezzük ki elismerésünket és köszönetünket az ügyben kifejtett szíves támogatásáért — melyet alkalomadtán viszonzni mi is kötelességünknek ismerjük, — a beküldött 30 koronára vonatkozólag pedig az a nézete, hogy ha kartársunk ez alkalmat mindenképen fel akarja használni jótékonyság gyakorlására, ez ellen kifogást nem tehetünk, a leghelyesebbnek tartja, ha az összeg az orvosok segélyegylete javára fordíttatik.

A közgyűlés az elnöknek helpai kartársunk megsértett orvosi reputációja helyreállítása érdekében tett gyors és erélyes intézkedését elismeréssel és helyesléssel vette tudomásul. Szíves örömet mond ez alkalomból köszönetet a Zólyomvármegyei társszövetség Elnökségének készséges támogatásáért s az átirat intézésével, valamint a dr. Csiky Ferencz kartársunk által beküldött 30 koronának az orvosok segélyző egyletéhez való juttatásával megbizza az Elnökséget.

Dr. Auerbach Lajos egy beteg gyermeket s az esetet következőkben ismerteti:

Felvételkor anyja előadja, hogy mult évi deczemberben vették észre először, hogy „valami“ nő a nyakán, mi azóta egyre rohamosan nő, addig teljesen egészséges volt. St. psalt. Az elég jól táplált kis beteg köztakarója általában halavány, ugyszintén halaványak a látható nyakhártyák is, tengéleti működések rendesek, légzés kissé nehézkés, érverés, hőmérsék szabályos, nyak jobb felén egy gyermekfejnyi, élesen határolt csak korlátolt fokban az alapon mozgatható, lebenyes szerkezetű, komény tapintatu, egyenetlen felületű terimenagyobbodás, mely felett a bőr fényes, rendes színezetű, vizserei tágultak,

a terimenagyobbodás határai: felül az alsó állkapocs felső széle, mellül nyak közepe, alul a clavicula, hátul a gerincoszlop.

Diagn. Lymphoma malignum Therapia: Tekintettel a daganat abnormis nagyságára és csak korlátolt mozgathatóságára, el kellett tekintenünk az extirpációtól. Belsőleg guber vizet kap, a tumorba pedig Solut. arsen Fowleri injiciáltatik látható eredmény nélkül.

Dr. Löcherer Tamás egy hasonló esetre emlékszik. Rimaszombatban egy fiatal embernél látott hasonló lymphosarcomát a nyakon, melyet Kovács tanár nem akart operálni, aztán később Herczel bravurral operálta meg s a műtét után a beteg meglehetősen össze is szedte magát, $\frac{3}{4}$ év múlva azonban a daganat kiújult s a fiatalember csakhamar meghalt.

Dr. Ruber József, Alberti művére hivatkozva, azt mondja, hogy miután az ilyen lymphomák több mirigy-pamatból indulnak ki, biztos a kiújulás. A jelen esetben az operatív beavatkozást is igen veszedelmesnek tartja, mert a daganat alatt van a carotis, melynek ágai táplálják a daganatot. A prognózis tehát határozottan rossz.

A közgyűlés köszönetet mond az előadónak a beteg bemutatásáért.

Pösch Aladár bemutat új gyógy- és kötszereket, saját készítményeit és a Bulling-féle porlasztó készüléket. Ismertetése következő:

Tisztelt közgyűlés!

Mogbizatásomból kifolyólag néhány szóban az újabban bevált gyógyszerekről, néhány alkalmas új alakú kötszerről, és gyógyeszközközl fogok megemlékezni.

Thigenol. Synthesis útján előállított sulfosavas natrium, mely 10% lehűtött ként tartalmaz; az ichthyol helyetteseként tekinthető. Barna-fekete, sűrű, vízben, hig. alcoholban, glycerinben teljesen oldódik. Oldata gyengén alcalikus Ásványsavak és eczetsav hatására a sulfosav felhős csapadék alakjában leválik, a mely sikerrel kivonható; bepárolva 35% szá-

raz maradékot hagy vissza. Különösen bőrbajoknál u. m. ekzema, dermatitis, prurigo, scabies-nél használják mint viszketegséget csillapító, gyuladást enyhítő, antiparasiticus szert. Ily esetekben 20% vaselin kenőcsbe, s úgy zinc-amylum pastába keverve használják; mely alkalommal előnyei: szagtalan, nem tapadó hártyára szárad be a bőrön a mely vízzel lemosható, úgyszintén a fehérméből is kimosható. A gynäkologiában 10–15% thygenol-glicerinbe mártott tamponok segélyével alkalmazzák.

Bacillol. Lysolhoz hasonló kátrány lepárlási termék, a mely 52% Cresolt tartalmaz; barna sűrű, vízzel, 96 bor-szeszszel minden arányban tisztán oldódó folyadék. Nagyobb mésztartalmú víztől tej-szerű zavarodás áll be. Lacmus oldat irányában gyengén alcalicus; ezen vegy jelleg az előállításából következhetik valószínűleg, a mennyiben akresol szappan segélyével lett oldatba hozva, a mely szappan feles nátrium hydroxydot tartalmaz 1% oldata már desinfeiciensként hat, ezen oldatnak legtöbb bacillus már szoba hőmérsék mellett is legfeljebb 1–2 perczig áll ellent. Általában a lysolhoz áll a legközelébb, e felett annyiban van előnyben, hogy nem oly bűdös és hogy még olcsóbb. Creolin helyett fürdőkbe használják ujabban (104 viz 500.0 bacillol) az állat gyógyításban juhoknál rühösség esetében sikerrel, a mennyiben a gypjura semmi kártékony hatással nincs.

Mesotan. Salicylsav származék (Methoxymethylaether-salicyl,) Gyengén aromaticus, tiszta sárga olajszerű folyadék, viznél nagyobb fajsúlyú, ezzel nem keverhető, ellenben alcohol aether, chloroform és zsíros olajok bármily arányban oldja. Összetételénél és hatásánál fogva az oleum gaultheria procumbens helyettesének tekinthető, a melynél: hatás dolgában rheumaticus bántalmaknál megbízhatóbb, — alkalmazása pedig kellemesebb, mert nem bir ezen olaj kellemetlen szagával. Rendelni ol. sesamival egyenlő arány keverve szokták, napi 2–3 szori bedörzsölésre a midőn a mesotan felszívódik és a szervezetbe alkotó részeire bomlik fel. Ujabban egy berlini czég mesotán tapaszt hoz forgalomba

Anästesin. (Peraamido bensoesavas-aethylaether) Fehér iztelen por, a mely a nyelven érzést tompító hatást gyakorol. Viz nehezen; alcohol, aether, chloroform, olajok, zsírok könnyen oldja. Mint helyi érzéstelenítő az orthoform mellé helyezhető, a

cocaintól — különösen mélyrehatás tekintetében — messze áll. Belsőleg a gyomor hyperaesthesiájánál vagy ideges dyspepsiájánál 0.2—0.5 adagokban (leginkább alcáliákkal) naponta 3 szor adagolják, köhögési ingernél 0.2—0.4 pastillákban; vízzel higitott tragacant emulsióban inhalációknál 10% töménységben használják. Lanolinnal készült 5—10% dörzse, vagy 10% hintőpora „cocainol” néven kerül a forgalomba. Sósavas sója 1% és oldata sterilizálható, így subcután injectióra is alkalmas.

I c h t o f o r m. (Thyocarbürdisulfon formaldehyd.) Ichthyol disulfosavnak formaldehyddel való kapcsolódása ez. Fekete-barna íz és szag nélküli, a rendes oldószerekben oldhatatlan por. Hevítve elszenesedik, majd hamu hátrahagyásával elég. — A sebészetben mint a jodoform helyettesse tekinthető. Gyermekeknek 0.25—0.5, felnőtteknek 1—2 gr naponta 3—4-szer adható.

*

Egy újabb s tökéletesített belégző készüléket, dr. Bulling összeállításában mutatok itt be. Ezen készülék főelvénye, hogy a fejlődött gazdag vizgözök direct a szájba vezetnek a kivezető nyílásból, — hőmérsékét egyszerű uton szabályozni lehet; az egész készülék könnyen és alaposan tisztítható nem rozsdál be, és végre az orr gözölésére is beállítható. Erős gözfejlesztő hépségénél fogva alkalmas a beteg szoba levegőjének gözpárával avagy szükség szerint valamely gyógyszerrel való telítésére is.

Az „aesculap” formalin lámpák: egyikét, az egyszerűbbet mutatom itt be. Midőn ezen lámpával valamely fertőzött helyiséget akarunk desinfectálni állatokat, élő növényeket innen eltávolítunk, a helyiség kivezető nyílásait részeit lehetőleg teljesen elzárjuk és vízpárával töltjük meg a szobát (100 m³-re 2—3 l. viz.) Ezután megkezdhetjük a lámpa meggyújtásával, a pastillák elhelyezésével a desinfectiót maximalis: 1 m³-re (2—2½ pastilla.) Ezen készülék maximalis fertőtlenítést véve 100 m³ helyiségre elegendő. A helyiség 7 óráig tartandó elzárva. A formalin gözök szagának ellensúlyozására ammoniát használunk. Butorok falak lemosására a 40% formalin oldat használható.

K ö t s z e r e k :

1. Tamponoknak használható steril, jodoform stb. gaze 2—10 cm. sz. —5 m h.

2. Bruns gyapot pólya alakban $7\frac{1}{2}$ cm — 30 cm. h.
3. Steril, jodoform stb. gázok czélszerű kettős tokban.
4. Condo gummi ujjak, vizsgálatokhoz.
5. Sebvarró selyem 3 különféle szám 1 tokban, utazásra

alkalmas.

Schering chloroform e chloralo, beforrasztott üveg phyolákban 50 és 100 gr. tart. a mely teljesen kizárja a levegő kártékony hatását a chloroformra.

Engedelmükkel még néhány szóban meg fogok emlékezni a saját tapasztalataim alapuló ujitásokról is a melyek hiszem a nagy gyakorlatban is beválnak majd. Első sorban is a chinin izének oldatokban való lehetőleg elfedésére a glycirrhizin, ammonium sóját ajánlom. A glycirrhizin az édes gyökér édes alkotó részét képezi. jó minőségű gyökérben 6—7 % foglaltatik. A gyökérből percolatio segítségével ammoniakos vízzel kivonják a mely oldatból kénsavval le csapják; a felesleges sav kimosása és ismételt kicsapása után, ammoniában lesz feloldva üveg lapra felkenve és így kiszáritva a midőn sötét vörös-barna nagy nélküli vízben oldható igen édes ízű fénylő kurzkék alakjában nyerjük. Ezen glycirrhizin ammoniacale 10 gr.-ja elegendő 1 gr. chin. muriaticum izének lehetőleg elfedésére. A mennyiben vízben igen jól oldódik, sav nélkül a chin. mur. rendelésénél igen ajánlható.

A syrolin tudvalévőleg 10% thyocolnak syr. aurantiorumban való oldata. Tekintettel arra, hogy ez egy külföldi, gyári productum igen ajánlom kartársaimnak ezen 10% thyocol oldatnak házi előállítását annál is inkább, mert olvastam Syrolin recipét külföldi szaklapokban (talán az eredeti vizsgálata után) a mely csak 5% thyocolt tartalmaz; így ha mi magunk készítjük ezen oldatot, legalább biztos lehet a rendelő orvos, hogy 10% thiocol oldatot kap a betege.

Készítek továbbá 10 czentigrammos phenolphtalein labdacsokat is myventi glycerinivel és egy kevés p. ireos fl.-val. Ezen labdacso a szájban egész könnyen elolvadnak, mindig puhán maradnak, a kevés myr. glycerini nagyon jól fedi a phenolphtalein kesernyész ízét, az ibolya-por pedig mindenki által kedvelt ízt ad a labdacso.

Végre saját készítésű china vas boromat mutatom be, a mely tiszta 3 puttonos tokaji asszúval készült. Ezen bor a china-kéreg összes gyógyhatásu alkotó részeit tartalmazza.

Előállításához a híres Hell-féle vegy-gyár által külön china-bor előállítására készített china-extractumát használtam és ferrum citric. am-ot. Ezt a gyógybort ezen extractum chinae pro vino chinae bemutatása végett hoztam fel. Az ily uton előállított china vas-bor óriási különbséget mutatott fel izre, gyógyhatásra nézve egyaránt más oly borokkal szemben, a melyek nem a china-kéreg ható anyagait tartalmazzák, hanem csak p o. chinin forr. citricum feloldásával készülnek.

Az előadónak értékes és tanulságos ismertetéseért és előadásáért a közgyűlés köszönetet mond.

Dr. Zehery István törvényszéki orvosi gyakorlatában sok orvosi szempontból érdekes és tanulságos esetek közül néhányat ismertett a következőkben:

Bonczolási lelet és vélemény N. N. F.-Zsaluzsányi lakos gondatlansággal vádolt emberölés vétségével bábá bűnügyében.

Előzmény: X. nő V. para estefelé szülési fájdalmakat kapott s a szülésznő este 6 órakor megvizsgálta s jelentette, hogy itt igen rossz szülés lesz, olyan mint egy év előtt volt a faluban, (t. i. elhanyagolt harántfekvés, melyet műtéttel fejeztem be), de orvosért nem küld. A szülőnőnél később kifejlődik a harántul fekvő gyermek lehaladása a medenczébe s a bába ekkor (éjlél felé) orvos után javasol küldeni, de éjjel lévén, maga a férj sem iparkodik ezen.

Több tanu állítja, hogy később a bába több ízben benyult a csöbe s a férj állítása szerint egy ízben igen erősen fájta a behatolás a szülőnek, mert jajgatva kérte a szülésznőt, hogy hagyja abba műveletét. Éjféli után rövid időre (lehet, hogy azonnal) a bába említett behatolása után (mert a tanuvallomásból az időt megállapítani pontosan nem lehetett) a szülő nő hirtelen hátrahanyatlik és meghal.

A megejtett törvényszéki bonczolás teljes vérszegénységet állapít meg az összes szervekben.

A szabad hasüregben több mint $2\frac{1}{2}$ liter vér. A méhnek jobb oldalán a hüvelyboltozatra is kiterjedő s a méh alsó szakaszától fel a méh-test közepéig haladó repedés, mely az egész kezét kényelmesen befogadja, úgy hogy a repedésen át a kéz

a hüvelybe is bevihető. A magzat úgy, mint a méhlepény és burkok, a hátüregben a vékony belek között megtalálhatnak.

A magzat ép, erősen kifejllett s kiviselt leány.

A magzat testének egyik részén sem fedezhető fel az előlfekvő részre jellemző daganatnak nyomai sem. A törvényszéki szakértői vélemény szerint a méh-repedés a legnagyobb valószínűségi alapon úgy jött létre, hogy az összehuzódás állapotában levő méhen a még nyilván némi mozgathatóságot mutató elől fekvő rész eltolatása lett megkísérelve, s mivel az erre való kísérlet avatatlan kézzel, a kellő vigyázat és műfogás alkalmazása nélkül lett megejtve, ezen kísérlet közben, a megnyult méh alsó szakasza megrepedt s az anyának és magzatnak halála így okoztatott.

A véleményt indokolják a következők: 1. Tapasztalati tény, hogy spontán méh-repedés csak az előlfekvő részek által okozott akadálnak elhárítására törekvő erős méhösszehuzódások hosszú sorozata után áll be, s nem ritkán csak akkor, midőn nem csak órák — mind jelen esetben — hanem már napok teltenek el, midőn a méh a már u. n. tetanicus állapotba kerül; holott jelen esetben a méh-repedés oly hamar létre jött, hogy önkénytelenül is szembeötlő.

2. Önkéntes méh-repedés mindenesetre legalább is oly mérvű méhösszehuzódások után állhat be, mely mindenesetre az előlfekvő rész fejdagatának képződésére fog vezetni. Jelen esetben tehát az u. n. fejdagatnak hiánya mindenesetre bizonyítja azt, hogy az előlfekvő rész beékelődése nem volt hosszadalmas, nem volt erős, nem volt hosszú ideig tartó; tehát az önkéntes méh-repedést előidéző nagy összehuzódások és erőfeszítések még nem állhattak be, s ennek daczára a méh mégis megrepedt.

3. Tény s minden szülész tapasztalhatta mennyit bír el a méh haránt fekvések esetében. Tapasztalhattuk gyakran, hogy két napig is erőlködik a méh s még sem reped meg. Hogy az előlfekvő részek területük kétszeresére megdagadnak s fekete színűekké válnak; s tapasztalhattuk, hogy ily állapot mellett is — a kellő kantelák mellett — még fordítás is sikerül s a méh-repedés mégis kikerültetik.

4. A nő medenczéje nem mutatott semmi difformitást vagy csontkinövést, tehát e részről a méh repedésére ok nem volt jelen.

5. A nő szervezetében nem fordultak elő olyan beteges állapotok, melyek a méhizom szövetének különös szakadékonyságát indokolhatták volna.

6 Bizonyítva volt, hogy a nő a bába által olykép lett vizsgálva s oly módon ténykedett hüvelybe tolt kezével, hogy a szülő nő élénken jajgatott s a vizsgáló kezét eltávolítani igyekezett.

Ezek folytán a ren'elkezésemre álló tapasztalati adatok és a bonczolás adatai alapján nagy valószínűségi alapon véleményezhető, hogy a méhrepedés művi uton, az avatatlan bábának ténykedése által lett előidézve.

A főtárgyalás folyamán a vádbeli cselekményt a vádlott bába tagadja, de tagadását feltűnő lanyha módon végezi.

A törvényszék a vádbeszéd elhangzása után bebizonyítva találta a bába ténykedése által létre jött emberölést s N. N. bábát 2 havi börtönre, 200 korona pénzbüntetésre és szülésznői jogosultságának elvesztésére ítélte, megadva neki a jogot arra, hogy újabb vizsga letétele után a szülésznői jogosultságot magának újra megszerezhesse.

Vádlott nő az ítéletben megnyugodott, sőt a törvényszéki orvos iránt semmi neheztelést nem látszik mutatni, amennyiben annak tanácsadását a továbbiakra nézve is kikérte.

Az eset kapcsán élénk érdeklődés mellett folytatott eszmecsere támadt.

Dr. Ruber kérdést intéz az előadóhoz, vajjon a harántfekvés vagy karelőésés megállapítható volt-e? Dr. Zehery felvilágosít, hogy a kar előesése esetén azon elszinesedésnek okvetlenül volna nyoma. Ez pedig nem találtatott.

Dr. Löcherer szerint, ha a szülésznő megállapította a harántfekvést és orvosért küldött, nem lehet őt okozni, azt hogy kísérletet tett a kihúzásra, rábizonyítani nem lehet; mert hiszen vizsgálatot végezni köteles a bába s a környezet esetleg ezt is beavatkozásnak minősítheti. Nem lehetetlen, hogy a beilleszkedett vállat ujjal kitéríteni igyekezett; kérdés: lehet-e ez olyan erő, mely a méhet megrepeszti. Azt

igazolni nem tudják, hogy a bába tényleg beavatkozott-e.

Dr. Zehery hangsulyozza, hogy a tapasztalatai szerint az emelő és fordító mozdulat közben történik a méhrepedés s a jelen esetben azért is fel kellett venni ennek megtörténtét, mert előlfekvő részre valló fejdaganatnak nem volt nyoma.

Dr. Ruber elmond egy szülési esetet, mely 8 év előtt történt, mikor Betléren egy teljesen vértelen, pulsus nélküli asszonyról volt szó, kinél a bába húzogatta a harántfekvésben levő magzatot. A szülést decapitatioval kellett befejezni. Partialis vagina ruptura állott be, s ő azt a véleményt adta, hogy a rupturát a szülésznő okozta. Tauffer tanár fölülvéleményében azt állította, hogy a ruptura minden művi beavatkozás nélkül is létrejöhetett volna.

Dr. Zehery István előadja a következő — törvényszéki főtárgyaláson beterjesztett véleményt, mely egy fiatal — a közkórházban ápolt — leányra vonatkozott. A leányt ugyanis egy kutya megtámadta s a szülők a kutya tulajdonosa ellen bünvádi eljárást indítottak meg, annyival inkább, mert azt állították, hogy a leányon kitört elmebántalom és a kutya támadása között oki összefüggés van. A vélemény, mely főbb vonásaiban a szintén meghallgatott dr. Löcherer Tamás kórházi igazgató főorvosával egyezett, így szól:

Tekintetes kir. Törvényszék!

A kihallgatott tanuvallomások után, egybevetve az általam átvizsgált orvosi leleteket és véleményeket, van szerencsém felülvéleményemet a következőkben adni:

L. M. betegségét nem mint a dr. F. O. látletele mondja — hysteriának, hanem a közkórházi megfigyeléseknek megfelelően — heveny hallucinatorius tébolyodottságnak kell tekintenünk.

Tekintve ezen nemét az elmebántalomnak, a psychiatriai ösmeretek alapján azt kell kijelenteni, hogy ezen betegség jobbadán öröklékenység jellegével bír, azon a szervezet már mintegy a születés alkalmával praeformálva van az elmebántalom kifejlődésére.

Az elmebajoknak egy nagy contingense az ivarérés idejében lép fel s nőknél a havibaj fellépési ideje, vagy később ennek zavarai alkalmi okot szolgáltatnak a bajnak kitörésére.

Jelen esetben egy tanu vallja, hogy L. M. már a kutya által történt megijesztés előtt is beteges volt, s édes anyja is bevallja, hogy leánya a havibajnak zavaraiiban szenvedő volt. Tehát a nyilván fennforgó predispositio mellett L. M. esetében az alkalmi ok is meg volt adva.

Hogy a kutyától történt megijesztés előidézhette-e az elmebántalom fellépését, e kérdésre határozott tagadással még sem felelhetek, mert kizárni nem lehet ennek szereplését a fennforgó betegség előidézésében. Utóbbi azonban csak annyiban állhat meg, a mennyiben — mint emlitém — nem forog fenn elég adat arra, hogy az mindenesetre kizárható legyen.

Minden valószínűség azonban azt tanúsítja, hogy L. M. elmebeteg lett volna akkor is, ha talán a kutyától meg nem ijedt volna, mert nála ezen betegségre való nagyfoku hajlamosság, azon „az egyénben rejlő sajátos körülmény“ mindenesetre jelen volt.

A L. M. anyját megtekintve, az egy ingatag jellemű, határozatlan, ideges-neurasthenias alkatu nőnek imponál s azt látszik bizonyítani, hogy az említett családi hajlamosság náluk valóban fennforog.

A L. M. elmebetegségét lényegében véve egy több hónapig, — esetleg évekig tartó — vagy pláne esetleg gyógyíthatatlan betegségnak kell minősíteni.

Maga a megijedés pedig olyan behatásnak minősítendő, mely a legtöbb egyénen csak múló jellegű zavart hozhat létre a szervezetben; ellenben olyan következményt, mint jelen esetben beállott, csak az említett viszonyok fennforgása mellett képes előidézni

A bíróság a vádlottat felmentette.

Dr. Zehery István még előadja — mint védekezett, mikor vádlottként kellett megjelennie a bíró-

ság előtt azért, mert egy egyén — kinek elmebeli fogyatékoságáról bizonyítványt állított ki, feljeltette őt, hogy hamis bizonyítványt adott ki. A védelem ez volt:

Tekintetes kir. Törvényszék!

A becsületes ember teljes lelkingugalmával ülök itt mint vádlott, csak **izgató és bántó**, ezért kelt bennem a T. T. azon intézkedése, hogy ezen zaklatásból kifolyólag nevemet a hirdető táblára kifüggesztve láttam, **tolvajok** és más bűnösök társaságában. Ettől — ha a törvényes rendtartás valahogy megengedi — meg kellett volna kimélnie a törvényszéknek saját orvosi szakértőjét, annyival inkább is, mivel a vádat ellenem a kir. ügyészség fel nem vette, mivel már felmentő ítélet áll előttünk, melyben nyilvánvalóvá van téve **ügyem tisztasága**.

De fájdalmas dolog is látni, hogy egy meghibbant elme cselekedetéből kifolyólag itt kell ülni a törvényszék orvosának, kit egész egyéniségében s orvosi működésének igazi becsületességében naponként látva, ömer a t. Törvényszék, s nekem, kinek életezéljét más nem képezi, mint a becsületes munkás-ság s hivatalos mint magánorvosi működésében csakis a nemes ambíció vezet — **védekeznem kell** ily aljas vád ellen.

Mert védekeznem kell, mivel vádlóm azt is állítja, hogy az általa inkriminált orvosi bizonyítványt úgy adtam ki, **hogy őt meg sem vizsgáltam**, mi ha való lenne, nem lehetnék **egy perczig sem ezen törvényszék szakértő orvosa**.

Célom tehát egyrészt **ez ellen védekezni**, másrészt **pár vonással reá mutatni, hogy vádlóm egy meghibbant lélek**.

Három ízben adtam ki orvosi bizonyítványt Kovács János elmebeli állapota felől: az elsőt dr. Kármán Aladárral együttesen állítottuk ki 1900. évi szeptember hó 24-én. Meleghegyen megejtett vizsgálat alapján, midőn is a kórkép még tiszta nem volt. a melancholia képét leplezte a szertelen ivás által okozott alkoholizmus — Honor. 25 frt. volt.

Második bizonyítványomat Kovács János maga kérte tőlem, rágalmazás- és becsületsértési per folyt ellene s ezzel védte meg magát. Ezen bizonyítvány kelt 1901 év tavaszán s a járásbírósnál fekszik az említett per iratai között.

Itt a kóralak inkább a butaság képét mutatta alkoholizmus által leplezve.

Harmadik az inkriminált bizonyítvány 1901. év október hó 19-én Meleghegyen történt, orvosi vizsgálatom alapján iratott meg. Ebben már a téveszmék és érzéki csalódások is leiratnak s tébolynak van a betegség kórismérve, alkoholizmus jelenlétében.

Hol vizsgáltam meg?

Ki volt jelen?

Aludt, részeg volt.

A honoráriumot 1901. december 5-én 40 koronában kaptam meg. Bizonyítékaim a napról-napra vezetett napló-jegyzeteim.

Hogy vádlóm egy meghibbant lélek, azt a bizonyítványaimban foglaltak teljes fenntartása mellett még a következőkben bátorkodom röviden jelezni:

Ez az ember nemcsak rossz hazafi, de izgató nemzetiségi érzésű is volt, — mindenki tudja.

Később nagy hazafi, kortes stb. lett belőle, beadványa is nagy hazafiságról szól.

Ez az ember egy évben kormánypárti volt s rövid időre függetlenségi párti kortes lett belőle.

Belefogott egy nagy gyártelep építésébe, melyhez sem készsége, sem ügyessége nem volt.

Az építkezést oly szertelenül végezte, hogy nemcsak forgótűkét nem hagyott, de adósságot csinálva, kezdte meg az üzemet s családja sorsát már ekkor az örvény felé vitte.

Az udvar planirozására ezreket költött. Feleségéről maga keltette a legocsmányább hirt, mit nőre kelteni lehet, most igyekszik azt a törvény előtt tovább mocskolni, sőt büntettetni és mégis, ha felesége ma hozzá vissza menne, képes lenne megkezdeni újra a házasság életét.

Perlekedése határt nem ösmer s gondolkodásából hiányzik a józan kritika, mert hogy vádolhatna engem azzal, hogy bizonyítványom hamis adatokat tartalmaz, hogy állithatná, hogy nem tudott az ellene indított eljárásokról, kiadott orvosi bizonyítványokról semmit sem, mikor maga kérésére saját kezébe kapott tőlem egy ilyen bizonyítványt.

Végre lehetetlen, hogy józan ítélő képessége legyen, azért is, mivel a most folyó perben a járásbíróság előtt bebizonyítva látta, hogy nem tehet ellenem semmit sem, hogy meg nem

büntetethet, s hogy igaz uton jártam s lehetetlen ellenem valamit bebizonyítania: mégis apellált és meg nem nyugodott.

Maga lemond önkényt a vagyonáról, belátva, hogy olyan nagy vállalatot kezelni nem képes s most ismét vissza akarja követelni vagyonát és jogait.

Nincs **kellő fogalma a becsületről és tisztességről**, mert különben nem nevezhetne engemet oly bemocskoló kifejezésekkel, mert tudnia kellene, hogy őt magát kivéve — az egész közvélemény becsületes embernek ösmer.

Ezek folytán le kell mondanom arról, hogy meghurezoltatásom és megrágalmaztatásomért ellene bünyenyítő pert indítsak, mert ez esetben őt beszámítható egyénnek mutatnám be, hanem tisztelettel kérem, hogy nevezettnek elmebeli állapotáról fennforgó kérdés eldöntése végett az iratokat a kir. Igazságügyi hiv. tanáchoz felterjeszteni méltóztassék, hol aztán elmeállapotának hosszabb megfigyelésével ezen kérdés végleg tisztáztatnék.

Elnök a közgyűlés nevében köszönetet mond dr. Zehery előadónak az érdekes ismertetésekért s kéri a kartársakat, hogy a gyakorlatokban előforduló — mindnyájunkat érdeklő eseteket összejeveteleink alkalmával adják elő.

Dr. Kármán Aladár a megjelenésben akadályozott dr. Meskó Miklós vármegyei tiszti főorvosnak a vármegye múlt évi közegészségi viszonyairól szóló részletes jelentését mutatja be.

A jelentés így szól:

A közegészségi állapot vármegyénkben 1903-ban egyrészt az országszerte uralgott járványos betegségeknek nálunk is észlelt tömeges fellépése és az ezek következtében töltént nagyobb mérvű halálozás folytán, másrészt pedig a születések számának csökkenése miatt, az előző évekhez viszonyítva, kedvezőtlennek alakult.

A születések apadása — sajnos — csak folytatását képezi azon következetesen fogyó irányzatnak, mely e tekintetben nemcsak vármegyénkben, de az egész ország területén évek

óta észlelhető, s nagyrészt épen a családfenntartók egyre tartó tömeges kivándorlásának tulajdonítható.

Mig ugyanis Gömörmegyében az élve születések száma 1900. évben 6775, 1901-ben 6471 és 1902-ben 6386 volt, az 1903-ik évben csak 6258 élő gyermek született, mi az 1000 lélekre eső arányszám előző három évi átlagához képest 1·7 apadást jelent.

Járásonként tüntetve fel az élveszületések számát azt tapasztaljuk, hogy a vármegye 34·1⁰/₀ átlag arányszámát meghaladta:

a garamvölgyi járás	39·7
a rimaszombati „	37·7 és
a rozsnyói „	35·4

pro mille élve születéssel, ellenben

a nagyroczei járás	33·0	
a tornallyai „	32·4	
a rimaszécsi „	31·4,	továbbá
Rimaszombat r. t. város	31·7	
Dobsina „ „	31·1	
Rozsnyó „ „	30·4	
Jolsva „ „	28·4 és	
Nagyroczó „ „	26·0	

pro mille élveszületéssel az átlagon alul maradtak.

Halva születés a lefolyt évben 140 fordult elő.

A születések számának csökkenésével szemben, sajnos, halálozás tekintetében, mennyiben a kórházakban elhalt idegen illetőségűek leszámításával, vármegyénk területén 5356 egyén halt el, tetemes növekedés mutatkozik, úgy, hogy az 1000 lélekre eső halálozási arányszám, az előző három év átlagához képest 25·1-ről — 29·1-re emelkedett, tehát oly kedvezőtlené vált, milyen csak az abnormis 1898-ik évben volt. — E körülmény egyedül a fertőző betegségek folytán történt halálozás csaknem 40⁰/₀-nyi növekedésének tudandó be, mert míg 1900-ban 1049, 1901-ben 998 és 1902-ben 1123 egyén halt el ragályos betegségben, az ezek következtében előfordult halálesetek száma az 1903-ik évben 1746-ra szökött fel.

Nem fertőző betegségekben 3610 egyén halt el.

Legrosszabbak voltak a viszonyok halálozás tekintetében a garamvölgyi — és legkedvezőbbek a rozsnyói járásban. —

Az 1000 lélekre eső halálozási arányszám ugyanis, az egyes járások- és r. t. városokban a következőkép alakult:

A garamvölgyi járásban	36.3	
a rimaszombati „	33.6	
a rimaszécsi „	29.2	
a tornallyai „	26.8	
a nagyrőcei „	26.1	
a rozsnói „	22.5,	továbbá
Rimaszombat r. t. városban	30.2	
Dobsina „ „	28.1	
Nagyrőce „ „	26.0	
Jolsva „ „	25.7	
Rozsnyó „ „	24.6	

pro mille volt a halálozás.

A közegészségügy javítását célzó sikeres intézkedések életbeléptetése szempontjából, felette fontos annak ismerete, hogy mely betegségek, mily mérvben okoznak halálozást, s e feladatot a halálokok statisztikája lenne hivatva szolgálni. — Minthogy azonban a halottvizsgálatot vármegyénk 267 községében nem orvos halottkém teljesíti, e tekintetben csak igen hiányos adatok állanak rendelkezésünkre. Hogy a nem orvos-halottkémekek által szolgáltatott adatok megbízhatatlanságát némileg illusztráljam, csupán egy konkrét esetet kívánok felhozni. A klenóczi halottkém ugyanis a lefolyt évről 50 kanyaró halálozást tüntet fel, mi az ott előforduló halálesetek 26 $\frac{0}{10}$ -át tenné ki.

Eltekintve attól, hogy a kanyaró a vármegye összes halálozásának csak 28 $\frac{0}{10}$ -nál képezett halál-okot és igen súlyos jellegű kanyaró-járványoknál is, az abban megbetegedtek legfeljebb 10 $\frac{0}{10}$ -a hal el, nevezett halottkém adatai szerint a kör-orvos által Klenóczi-ról bejelentett 98 kanyaró eset több mint 50 $\frac{0}{10}$ -a lett volna halálos kimenetelű, mi egyenesen lehetetlen.

De kitűnik a jelenlegi halottkémlési rendszer megbízhatatlansága még abból is, hogy ott is, hol a járványok kellő szigorral ellenőriztettek, tehát az orvosnak — néhány eltitkolt eset kivételével — minden megbetegedésről tudomással kellett birniok, az ezek által bejelentett és a halottkémekek által kimutatott, fertőző betegségben elhaltak száma között, gyakran 40–50 $\frac{0}{10}$, sőt ennél is nagyobb különbséget mutatkozik.

Innen magyarázható meg azután, hogy a fertőző beteg-

ségek, mint halálokok, oly nagy számmal szerepelnek és az összhalálozás 32·5%-át teszik.

A ragályozó kórok legnagyobb hányadát ezuttal is a tüdővész képezte, mely a lefolyt évben 903, vagyis az előző három évi átlagnál 139-el több emberéletet oltott ki. — A vármegye egyes részeiben okozott pusztítását, mely legnagyobb a nagyrőcei- és legkisebb a garamvölgyi járásban volt, következő adatok tüntetik fel:

a nagyrőcei járásban 1000 lakos közül	5·7
a rimaszécsi " " " "	5·3
a tornallyai " " " "	4·9
a rimaszombati " " " "	4·9
a rozsnyói " " " "	4·0
a garamvölgyi " " " "	3·9
továbbá Jolsva r. t. városban " " "	4·6
Rimaszombat " " " "	4·5
Dobsina " " " "	4·3
Rozsnyó " " " "	4·2
Nagyrőcze " " " "	2·7
s így Gömörvármegyében " " "	4·8

vagyis az elhaltak 16·9%-a esett a tüdővész áldozatául.

A heveny fertőző betegségek közül, melyek az anyakönyvi adatok szerint 843 esettel, vagyis 15·6%-al szerepelnek a halálokok között, első helyen állott:

a vörheny	388 illetve 7·1,
a kanyaró	161 illetve 2·8,
a hökhurut	142 illetve 2·6,
a diphteritis	78 illetve 1·4,
a typhus	64 illetve 1·2
és egyéb fertőző kórok	10 illetve 0·2% halálesettel.

Hogy a köznép mily közönnyel viseltetik egyrészt a fertőző betegségek, másrészt pedig gyermekei egészsége iránt, eclatánsul bizonyítja azon körülmény, hogy halálosan végződött 177 vörheny, 80 kanyaró, 123 hökhurut, 52 diphteritis, 55 typhus és 6 egyéb ragályos betegségi eset orvos tudomására nem jutott, tehát gyógykezelés alatt egyáltalán nem állott

Bejelentetett ugyanis az orvosok részéről:

97 községből	2037 kanyaró betegség	81 (3·9%) halálesettel.
72 községből	1005 vörheny	211 (21·0%) halálesettel.
21 községből	487 hökhurut	19 (3·9%) halálesettel.
26 községből	69 rones toroklob	26 (37·6%) halálesettel.
23 községből	70 hasihagymáz	9 (12·8%) halálesettel.
12 községből	52 egyéb ragályos	4 (7·7%) halálesettel.
Összesen	4120 fert. betegség	350 (8·4%) halálesettel.

Járványszerűleg uralgott a vörheny 22, a kanyaró 35, a a hökhurut 9, a ronesoló toroklob 2 és a hasi hagymáz szintén 2 községben, a többi fertőzött községben a ragályzó megbetegedések csak szórványosan fordultak elő.

Súlyos jellegű vörheny járványok voltak a polonkai 28·4, a péterfalai 29·7, a harmaczi 30·3. a páskaházai 37 és a lévarti szintén 37% halálozással. A dernői diphteritis járványnál 38·1 és a putnokinál 53·8% volt a halálozás.

Mint hogy az egészséges életműködés fokmérőjéül nem külön-külön a születések és halálozások alakulása, hanem a kettő közötti különbözet: a természetes szaporodás szolgál, nem lesz éréktelen, ha ezt nemcsak a vármegye egész területére nézve, hanem járás — illetve r. t. városokként is feltüntetem. Megjegyzem azonban, hogy a mennyiben a születési szám alacsony voltán kívül, azon városok szaporodási viszonyait, melyekben kórházak vannak, az idegen illetőségűek halálózása kedvezőtlennek teszi, Rimaszombat és Rozsnyó városok halálózási és szaporodási arányszámának feltüntetésénél a kórházukban elhalt idegen illetőségűeket figyelmen kívül hagytam.

E szerint legkedvezőbbben alakultak a természetes szaporodási viszonyok a rozsnyói járásban s legrosszabbak voltak Nagyrőcze r. t. városban. Számokban kifejezve:

A rozsnyói járásban	12·8,
a nagyrőczei járásban	6·2,
a tornallyai járásban	5·5,
a rimaszombati járásban	4·2,
a garamvölgyi járásban	3·4,
a rimaszécsi járásban	2·2.
Továbbá Rozsnyó r. t. városban	5·8,
Dobsina r. t. városban	3·0,
Jolsva r. t. városban	2·7,
Rimaszombat r. t. városban	1·7,
Nagyrőcze r. t. városban	0·0.

Az egész vármegyében pedig összesen 902, vagyis 49 pro mille volt a természetes szaporodás, mi az előző három évi átlaghoz képest 5·4% apadást jelent.

Az egészségügyi szolgálatot vármegyénk területén a lefolyt évben 43 orvostudor és 3 sebész teljesítette, tehát 1 orvostudorral kevesebb mint 1902. évben. Ezek közül 40 orvostudor és 2 sebész. 1 tiszti főorvosi, 5 járási, 5 városi, 3 községi és 21 körorvosi, továbbá 5 kórházi, 7 bányamű, 9 uradalmi, 10 társláda, 11 pályaorvosi, 9 betegsegélyző-pénztári és 5 egyéb, összesen 91 orvosi állást töltött be 106582 korona javadalmazással, melyből 1 állásra átlag 1171, egy orvosra pedig 2537 korona esik. — Az állandó alkalmazásban volt orvosokon kívül 3 orvostudor és 1 sebész mint gyakorló orvos és Csizben a fürdő idény alatt 2 budapesti orvos fürdőorvosként működött.

A hivatalos orvosi állások közül a nagyrőcei és rimaszécsi járási, továbbá nagyrőcei körorvosi, helyettessel voltak betöltve.

Az orvosok számát az össznépesességhez viszonyítva, 3982 lélekre esnék 1 orvos, de az elosztás olyannyira aránytalan, hogy míg a rendezett tanácsu városokban átlag 1024, a járássokban csak 6266 lakosra jut 1 orvos.

Örvendetes javulás volt észlelhető a babaügy terén, melynek fejlődését, egyrészt a m. kir. belügyminiszter által okleveles bábák kiképzésére engedélyezett ösztöndíjak, másrészt pedig a Rimaszombatban létesített II-od rendű bábaiskola, mozdították elő hathatósan.

A lefolyt évben 3 község lett okleveles és 18 másodrendű képesítést nyert bábával ellátva s ennél fogva az okleveles bábák száma az 5 r. t. városban és 27 községben 61-re, a rimaszombati bábatanfolyamot végzetteké pedig 59 községben 59-re szaporodott.

A 6 reál, — 13 személyjogu — és 1 fiók gyógyszerárban 20 gyógytárt önállóan kezelő okleveles gyógyszerész, 7 okleveles és 6 nem okleveles segéd, továbbá 7 gyakornok működött. A 2 házi és 2 kézi gyógytárt orvosok kezelték.

A legrosszabb viszonyok mutatkoztak a halottkémlés terén, melynek elmaradottságát tanúsítja azon körülmény, hogy az 5 r. t. városon kívül csak 8 községben működött orvos halottkém, a többi 267 községben pedig, még olyanokban is,

mint Putnok, Tornallya, Helpa, Kokova és Klenóc, a halottvizsgálatot képesített vagy épen képesítés nélküli hallottkém teljesítette.

A vármegye területén levő két nyilvános kórházak közül: a rimaszombati vm. közkórházban 1902. évről maradt 138 és 1903. évben felvett 1282, összesen 1420 egyén ápolott 43358 ápolási napon. Ebből gyógyult 919, javult 192, gyógyulatlanul elbocsáttatott 67 és meghalt 127, tehát ápolás alatt maradt az év végén 115 beteg.

A rozsnói dr. Kósa-Schopper-féle nyilv. jell. kórházban ápolást nyert, 1902-ről maradt 72 és 1903-ban felvett 630, összesen 702 beteg 23214 ápolási napon: gyógyult 391, javult 132, gyógyulatlan bocsáttatott el 46 és meghalt 62, ápolás alatt maradt 71 beteg.

A Blum pelsüci „hülyék és elmeengék“ intézetében a lefolyt év folyamán 63 egyén nyert ápolást.

A vármegye gyógyfürdőinek vendégforgalma az előző évhez képest némi emelkedést tüntet fel. Legnagyobb volt Csizben, hol a gyógyulást kereső állandó vendégek száma 1361-re növekedett. — Várgedén 205 volt a vendégforgalom, a rozsnói, levárti- és nagyrőcei fürdőkben azonban a 100-at nem érte el.

A védhimlő oltást a vármegye 28 oltó kerületében 27 oltóorvos teljesítette. — 12151 összeírt oltásra kötelezettből sikerrel először oltatott 5633, újraoltatott 5705, összesen 11338 és sikertelenül 14 egyén vagyis az összes oltottak 0.12%-a. Nem lett oltva betegség miatt 306, meg nem jelenés miatt 260, időközben meghalt és elköltözött 233 egyén.

A trachoma elleni védekezés céljából, az ellenőrző szemvizsgálatok az iskolákban május és október hónapokban, egyebütt pedig a szükséghez képest az év folyamán többször is, összesen 29762 egyénnel ejtettek meg s ez alkalommal Ratkólehotán, Rónapatakon Babaluskán, Felső-Pokorágyon. Deresk és Zádorfalván 1—1 trachomás egyén találtatott, kik közül e betegséget négyen Amerikában, ketten pedig az Alföldön szerezték, és annak fertőző voltaához képest részint kórházban, részint házilag kezeltettek.

Vesztett ebmarás 13 községben, 27 esetben fordult elő, 1 halálozással.

Végül röviden meg kell emlékeznem az egészségügy

érdekében történt hatósági — illetve orvosrendőri intézkedésekről.

A ragályozó kórok kiterjedt és tömeges fellépése, de különösen a vörhenynek helyenként észlelt súlyos jellege, rendkívüli óvrendszabályok alkalmazását és négy rendezett tanácsu város, valamint 20 község iskoláinak rövidebb, hosszabb időre való bezárását tette szükségessé.

Az elrendelt óvrendszabályok a fertőzött községekben közrehirdetve lettek, s azoknak lehető pontos végrehajtása, valamint a zárva volt iskolák és fertőzött lakások kellő fertőtlenítése, a hatósági orvosok által mindenütt ellenőriztetett.

A képesített bábákkal már ellátott községekben, községi babaállások rendszeresíttek és ezeknek javadalmazása a „bába tartásról“ szóló vm. szabályrendelet 5. és 6 §-ainak megfelelően megállapított.

A gyermekekre való felügyelet átlag 189, az év folyamán Rimaszombatban felállított állami gyermekmenhely által 42 községben elhelyezett lelencz felett gyakoroltatott.

A több község iskolájában talált zsufoltság s egyéb hiányok megszüntetése iránt a szükséges lépések megtétettek.

A vármeyye 24 gyógyszerárát a főorvos személyesen megvizsgálta és rendben találta.

A összes gyárak egészségügyi viszonyait az illető járási- illetve városi tisztí orvosok, az év folyamán két ízben megvizsgálták s a tapasztaltakról felvett jegyzőkönyveket a tisztí főorvoshoz betérjesztették.

Egészségrendőri vizsgálatok alkalmával élelmi szerek 93 és italok 35 esetben foglaltattak le, illetve koboztattak el.

A szikviz gyártás ellenőrzéséből kifolyólag, Rimaszécsen a szikviz gyártás tisztátalan kezelés miatt betiltatott.

Rendőri bonczolás 21 esetben végeztetett.

Végül orvosrendőri felügyelet alatt álló bárczás kéjné 8 községben átlag 17 tartózkodott, kik közül a mindenütt hetenként egyszer megejtett orvosi vizsgálat alkalmával 6 bujakórosnak találtatván, kórházba szállított.

Rimaszombatban, 1904. évi március 14-én.

A gondosan kidolgozott jelentésnek az évkönyvben egész terjedelmében közlését a közgyűlés kimondja.

Fekethe Nándor a putnoki orvosok és a maga nevében meghívja a szövetséget s az orvos gyógy-szerész-egyesületet és kéri; hogy az őszi vándorgyűlés ez idén Putnokon tartassék meg, annnyival is inkább, mert az orvosi működésének félszázadát betöltött Schwarcz Ármin putnoki községi orvost az ősszel megérdemelt ünneplésben óhajtja az ottani társadalom részesíteni.

A közgyűlés a meghívást köszönettel elfogadja s elnök határozatilag kimondja, hogy az őszi közgyűlés Putnokon tartatik meg.

Végül az elnök köszönetet mond a közgyűlésen megjelenteknek a tapasztalt érdeklődésért s ezzel a közgyűlés véget ért.

Kelt mint fent.

Jegyzette:

Dr. KÁRMÁN ALADÁR
jegyző.

Dr. LÖCHERER TAMÁS,
elnök.

Hitelesítettett 1904. szept 29-én.

Dr. GAÁL GUSZTÁV
járási tiszti orvos.

Dr. ZEHERY ISTVÁN
kir. t.-széki orvos.
